

בבית משפט המחוזי בחיפה

המבקש: מאיר קלור ת.ז. 029044906

ע"י ב"כ עו"ד יצחק מיוחס (8494) ו/או
א. אידלמן ו/או ע. כהן ו/או יעל זיין
ו/או ש. סלע ו/או נ. טקל ו/או מ. פיקר
ו/או ס. פרץ ו/או מ. זיסמן
ממשרד יצחק מיוחס ושות' עורכי דין
מרח' המסגר 38 בת"א 67211
טל: 03-6333600 פקס: 03-6394114

-נגד-

המשיבה: עיריית חיפה

ע"י השירות המשפטי עיריית חיפה
מרחוב חסן שוקרי 14 חיפה

בקשה לאשר תביעה כתובענה ייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לאשר את התובענה שהוגשה בתיק זה, המצורפת לבקשה זו והמהווה חלק בלתי נפרד ממנה, כתובענה ייצוגית, כאמור בסעיף 5(ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") הכל כפי שיפורט להלן;

כללי

עניינה של תביעה זו הוא הפלית מבקש, נכה קשה, ביחס לכלל הבאים להיכל המשפט בחיפה. מדובר בעניין שאין הדעת יכולה לדמיין: בעוד שהמשיבה דרשה ממדינת ישראל (באמצעות הדיור הממשלתי), כתנאי למתן היתר בניה ואישור אכלוס להיכל המשפט, התקנת מעלית (בשטח ציבורי של המשיבה) המחברת בין מפלס הרחוב לגשר המוביל למפלס בתי המשפט בקרית הממשלה ברח' פל-ים חיפה, אשר תשמש בעלי מוגבלות בניידות המגיעים בתחבורה ציבורית לבתי המשפט בחיפה (להלן: "המעלית"), נמנעת המשיבה מלהפעילה בשל טענות חסרות שחר. בשל כך המבקש, כמו כלל האנשים בעלי המוגבלות בניידות, המגיעים בתחבורה ציבורית להיכל המשפט נדרשים לעבור כברת דרך ארוכה דרך כבש (רמפה) שנבנה כ- 200 מטר מהמדרגות המובילות להיכל המשפט, זאת

בנוסף לאורך הכבש וממנו לכניסה לבית המשפט. אורכה של דרך זו נאמד בכ - 400 מטר. מרחק זה גדול מידי עבור אנשים עם מוגבלות בניידות (שאינם מתניידים בכסא גלגלים חשמלי), כמו למשל למבקש, שאינו יכול להתהלך אלא למרחק של עשרות מטרים בלבד. אילו המעלית הייתה מופעלת, המרחק היה מתקצר לכדי עשרות מטרים.

למרות שהעניין הובא מספר פעמים לידיעת המשיבה ולטיפול, עומדת המשיבה בסירובה להפעיל את המעלית משיקולים תקציביים.

בהתנהגותה זו הפרה המשיבה חובה תקוקה הקבועה בסעיף 19 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח - 1998 (להלן: "החוק" או "חוק השוויון"), האוסר הפליית אנשים בעלי מוגבלות.

בחוק זה וכמו גם בחוקים נוספים כמו חוק חנייה לנכים, תשנ"ד - 1993 וחוק יסודי: כבוד האדם וחירותו, הסדיר המחוקק את זכותם של אנשים עם מוגבלות בישראל, הגן על כבודם ועל חירותם ועיגן את זכותם למעורבות שוויונית ופעילה בחברה ובכל תחומי החיים. חיקוקים אלה משקפים את השינוי הערכי המבורך בתפישה החברתית כלפי אנשים עם מוגבלויות, ומעבר מהגישה הרואה בהם נזקקים, לכזו המדגישה את זכותם להשתלב באופן שוויוני ופעיל בכל תחומי החיים תוך מתן שוויון הזדמנויות¹.

הצדדים לבקשה

1. המבקש הינו נכה כללי בשיעור של 100%, מוגבל בניידות בשיעור של 60%, ונכה בשירותים מיוחדים בשיעור 50%. המבקש לא נולד במצב זה, אלא נקלע אליו, על כורחו, לפני כ-3 שנים במהלך ניתוח שעבר אגב תאונה. המבקש מתקשה עד מאוד בביצוע פעולות מוטוריות שעבור אדם רגיל הן בסיסיות ופשוטות.

2. המבקש אינו מחזיק ברכב ואינו מתנייד בכסא גלגלים אך מוגבל ביותר בהליכה.

אסמכתא לנכותו של המבקש מצ"ב כנספה 1.

3. המבקש נזקק מדי פעם לשירותי מערכת המשפט. נכון למועד זה המבקש הינו צד לשני הליכים משפטיים המתנהלים במתחם בתי המשפט בחיפה והוא מגיע לכל הדיונים המתנהלים בתיק זה.

4. המשיבה הינה רשות מקומית שהוקמה מכוח פקודת העיריות (נוסח חדש) (להלן: "פקודת העיריות").

¹ טל ארטן-ברגמן ואריק רימרמן "דפוסי מעורבות חברתית בקרב אנשים עם וללא מוגבלות בישראל" ביטחון סוציאלי, 79, 49, 50 (2009).

עובדות המקרה

5. לפני מספר שנים נחנכה במורדות הכרמל קריית הממשלה החדשה בחיפה הכוללת את היכל המשפט. הכניסה להיכל המשפט לאדם המגיע בתחבורה ציבורית יכולה להיות אחת מהשתיים:

5.1. דרך תחנת אוטובוס ברחוב דרך השחרור. מתחנה זו מובילה דרך הכוללת עשרות מדרגות (בירידה) וארכה כ- 400 מ"ר. דרך ארוכה זו מסוכנת לאדם המוגבל בניידות, העלול לאבד שיווי משקל וליפול.

5.2. דרך תחנת אוטובוס ברח' פל ים. בין מפלס המדרגה ברח' פל ים להיכל המשפט ישנו הפרש גבהים גדול. על כן, נבנו עשרות מדרגות (עליה) ממפלס המדרגה, וכן רמפה המחברת בין מפלס הרחוב להיכל המשפט.

6. לצורך מתן נגישות לבעלי מוגבלות וכתנאי להיתר הבניה במתחם ולאכלוסו, דרשה המשיבה מהדיוור הממשלתי להקים מעלית ברחוב פל-ים (שטח ציבורי שבבעלות המשיבה) שתחבר בינו לבין מפלס הגשר להולכי הרגל. הדעת נותנת, כי לצורך כך השקיע הדיוור הממשלתי סכומים נכבדים. **המעלית הוקמה בתחילת שנות האלפיים, נמסרה למשיבה בשנת 2008, אך עד למועד אינה פועלת², למרות שהמשיבה היא זו שדרשה את הקמת המעלית משום שהיא מהווה את הפתרון המתאים ביותר לאנשים עם מוגבלות בניידות.**

7. כתוצאה מאי הפעלת המעלית, אדם בעל מוגבלות בניידות המבקש להגיע בתחבורה ציבורית להיכל המשפט יכול לעשות זאת רק דרך כבש שנבנה במרחק של 200 מטר מהמדרגות המובילות לבית המשפט (להלן: "הרמפה"). אורך הדרך מתחנת האוטובוס דרך הרמפה נאמד בכ- 400 מטר והיה מתקצר לכדי עשרות בודדות של מטרים אילו המעלית הייתה מופעלת.

8. **הואיל והמבקש מוגבל בניידות ואינו יכול ללכת יותר מעשרות מטרים, הרמפה איננה פתרון עבורו. המבקש הגיע להתדיינויות בבית המשפט ונאלץ לזחול (פשוטו כמשמעו) דרך המדרגות, ולערוך הפסקות רבות בשל המאמץ הרב שנדרש ממנו.**

9. עובר לחודש ינואר 2010 המבקש פנה למר יהודה כהן – המזכיר הראשי של בית המשפט. בשיחה זו הופנה המבקש למחלקת פניות הציבור של המשיבה ואכן פנה אליה ולא נענה כלל (מסמכים המעידים על פניית המבקש למחלקת פניות הציבור של המשיבה לא אותרו על ידו).

10. ביום 6.1.2010 פנה המבקש אל נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (להלן: "הנציבות") בתלונה בעניין חוסר צדק בקבל שירות במתחם בתי המשפט בחיפה.

² יצוין, כי יתכן שבחלק זניח של הזמן מאז מסירתה לנתבעת הופעלה המעלית.

העתק מתלונתו של המבקש אל הנציבות מצ"ב כנספח 2.

11. ביום 11.1.2010 פנתה עו"ד הגב' עירית שביב-שני מטעם הנציבות אל הלשכה לפניית הציבור של עיריית חיפה, בעניין נגישות להולכי רגל עם מוגבלות לבית המשפט בחיפה. בפנייתה זו ביקשה התייחסות וטיפול בהפעלת המעלית. העתק מהפנייה נשלח גם לאנשים נוספים שככל הנראה פנו אף הם אל הנציבות על מנת שתדרוש מהמשיבה להפעיל את המעלית.

העתק מפנייתה של עו"ד עירית שביב שני מטעם הנציבות אל הלשכה לפניית הציבור של עיריית חיפה מצ"ב כנספח 3.

12. כמו כן פנתה הנציבות ביום 21.2.2010 אל מנהל הדיור הממשלתי מר עמוס בן שאול, וכן אל עו"ד רשף חן, היועץ המשפטי של עיריית חיפה, לעניין מספר תלונות בנוגע לאי הפעלת המעלית. הנציבות מציינת כי הנושא ידוע לה עוד משנת 2008, ומפרטת את דרך הייסורים שנאלץ לעבור אדם עם מוגבלות בדרכו אל בית המשפט. כן מפרטת הנציבות, כי ביום 9.12.2009 התקיימה ישיבה בנוכחות ראש עיריית חיפה, סגן התשב הכללי מר גבי שוחט, בה התחייב ראש עיריית חיפה לטיפול בעניין באופן מיידי.

העתק מפנייתה של עו"ד עירית שביב שני מטעם הנציבות אל מנהל הדיור הממשלתי ואל היועץ המשפטי של עיריית חיפה מצ"ב כנספח 4.

13. ביום 3.3.2010 מר עמוס בן שאול, מנהל מינהל הדיור הממשלתי, התכבד להשיב לפניית הנציבות ביום 3.3.2010. במכתבו, אישר מר בן שאול כי המעלית הוקמה עשר שנים קודם לכן כתנאי לאכלוס המבנים ונמסרה למשיבה שנתיים קודם לכן ביחד עם מסירת הגשר, אך המשיבה לא הפעילה אותה. בנוסף, מציין מר עמוס בן שאול, כי בפגישה עם ראש עיריית חיפה מר יונה יהב שהתקיימה ביום 20.12.2009, כי ראש העיר הנחה את אנשיו לפתור את הבעיה לאלתר.

העתק מתשובתו של מר עמוס בן שאול אל פנייתה של הנציבות, מיום 3.3.2010, מצ"ב כנספח 5.

14. המשיבה השיבה לפניית הנציבות רק ביום 14.11.2010. במכתב זה הודיעה המשנה ליועץ המשפטי של עיריית חיפה, עו"ד שרה ברזילי, כי **המעלית אינה מופעלת בגלל הוצאות תפעול גבוהות ולוגיסטיקה מורכבת**. כמו כן ציינה (מבלי לבדוק ולהבין את מורכבות הבעיה ועומקה), כי לאנשים המוגבלים בניידות קיימת האפשרות לעבור דרך הרמפה אל בית המשפט.

העתק מתשובתה של המשנה ליועמ"ש של עיריית חיפה מיום 14.11.2010 מצ"ב כנספח 6.

15. ביום 24.1.2011 פנתה הנציבות אל היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד יהודה וינשטיין, בפניה לברור הסכסוך (כהגדרת הנציבות) בינה לבין עיריית חיפה. במכתב זה מפרטת הנציבות את השתלשלות ההתכתבויות, מעלה את חוסר ההיגיון בבניית מעלית

שנתרת ללא שימוש, ואת מחדלה של המשיבה מהפעלת המעלית, בשל עלויות שמוערכות בסכום של 30-50 אלף ₪ בשנה.

העתק מפנייתה של הנציבות אל היועץ המשפטי לממשלה מיום 24.1.2011 מצ"ב כנספת 7.

16. ביום 2.3.2011 פנתה הנציבות אל ראש עיריית חיפה מר יונה יהב ואל עו"ד רשף חן היועץ המשפטי של עיריית חיפה פעם נוספת, בעקבות בקשתו של היועץ המשפטי לממשלה מר יהודה וינשטיין. כאן שוב מציינת הנציבות שהוחלט בישיבה בדצמבר 2009 כי הפעלת המעלית היא באחריותה של עיריית חיפה.

העתק מפנייתה של הנציבות אל ראש עיריית חיפה ואל היועץ המשפטי של עיריית חיפה מיום 2.3.2011 מצ"ב כנספת 8.

17. עם כל הצער שבדבר, על אף כל ההתכתבויות הרבות שנמשכו משך שנים, המעלית אינה מופעלת עד עצם היום הזה. בשורה התחתונה, עקב מחדלה של המשיבה להפעיל את המעלית, מופלה המבקש בגישה אל בתי המשפט והוא נאלץ להתדיין כשהוא מותש מן הדרך הארוכה שעבר ומהמאמץ הרב שנדרש ממנו. בכך המבקש מופלה על בסיס מוגבלותו לעומת אנשים שאינם מוגבלים בניידות, אשר יכולים להגיע אל בית המשפט בקלות ולהתדיין באופן נינוח.

18. המבקש מתקשה ביותר לטפס במדרגות אל עבר בית המשפט. המבקש גם מתקשה ביותר לגמוע מרחק הליכה של מאות מטרים כדי להגיע אל הרמפה העוקפת את המדרגות אל בית המשפט. כתוצאה מכך המבקש חסר כוחות וחסר אונים לנוכח חוסר יכולתו לגשת כאחד האדם אל בית המשפט.

רקע כללי – חקיקה לטובת בעלי מוגבלות

19. בשנת 1997 הוגש לשר המשפטים ולשר העבודה והרווחה דו"ח הועדה הציבורית לבדיקת חקיקה מקיפה בנושא זכויות אנשים עם מוגבלות (להלן: "הדו"ח"). הדו"ח המליץ על שורה ארוכה של חיקוקים, שחלקם אומצו בחוק השוויון³. לאור המלצותיו של הדו"ח, נחקק חוק השוויון בשנת 1998, ונכנס לתוקפו בראשית 1999.

20. בשנת 2000 חוקק חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות ציבוריים, תשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה"). בחוק זה נקבעו לראשונה פיצויים ללא הוכחת נזק לעולת הפליה בגין מוגבלות, נוסף על עוולת הפליה בעילות כגון גזע, דת, מין, לאום ועוד.

³ <http://www.justice.gov.il/NR/rdonlyres/D7E5FAAA-BBBF-4D6D-A02E-087815D71948/18643/VaadatKats.pdf>

21. בשנת 2005 נחקק תיקון 2 לחוק. במסגרתו תוקנו וחוקקו שורה ארוכה של חיקוקים אשר הומלצו בדו"ח, ביניהם חיקוקים לאיסור הפליה במקומות ציבוריים בנוגע לנגישות למקום, חובת הנגשה למקומות ציבוריים, קידום חינוך והשכלה, עזרה ברכישת מכשירים מיוחדים ועוד. מטרת החקיקה, ע"פ מנסחי הצעתה, הייתה "השלמת המהלך החקיקתי והחלת עיקרון השוויון על כלל תחומי חייהם של אנשים עם מוגבלות כמפורט בהצעת החוק דנן היא-היא הערובה לשינוי יחסה של החברה לאנשים עם מוגבלות ולפתיחת שעריה להשתתפותם בהווייתה כאזרחים שווי זכויות". (הצעת חוק 2951, כ"א בכסלו התשס"א, 18.12.2000). בגדרו של תיקון 2 לחוק, הועברה עילת הפיצויים ללא הוכחת נזק, מחוק איסור הפליה, אל חוק השוויון.

22. לרקע נוסף ר' גם תא (נצי') 3939-06 עאליה אבו אלחוף נ' המכללה האקדמית תל-חי (פורסם בנבו) (להלן: "פרשת אבו אלחוף"), ו- תק (י-ם) 1136-10 מיכאל כנפו נ' EASYGO תיירות ונופש ישיר (פורסם בנבו).

הפרת חוק השוויון

23. סעיף 19 לחוק השוויון קובע כך (ההדגשות לא במקור):

"119. (א) מי שעיסוקו במתן שירות ציבורי, בהפעלת מקום ציבורי או בהספקת מוצר, לא יפלה אדם מחמת מוגבלותו בכל אחד מאלה, לפי הענין:

(1) לא יסרב -

(א) לאפשר לו גישה למקום ציבורי או לחלק ממנו;

(ב) לחת לו שירות ציבורי;

(ג) לספק לו מוצר;

(ד) לאפשר לו שימוש בשירות ציבורי או הנאה משירות ציבורי;

(2) לא יקבע תנאי שלא חמין הענין המונעים או המגבילים, במישורין או בעקיפין, שימוש בשירות ציבורי או במקום ציבורי, או הנאה משירות ציבורי, ממקום ציבורי או בהספקת מוצר;

(3) לא ייתן שירות ציבורי ולא יספק מוצר בתנאים הנופלים מאלה שבהם הוא ניתן בדרך כלל".

24. אין חולק כי עיסוקה של המשיבה הוא במתן שירות ציבורי, זאת מאחר שהמשיבה היא גוף ציבורי (ר' הגדרת "שירות ציבורי" בסעיף 19 לחוק פסקה (2) או (3)).

31. לעניין זה יפים דברי כבי' השופטת ד. בייניש (כתוארה אז) ב-בגצ 4906/98 עם הופשי נ' משרד הבינוי, נד (2) 503 :

"לעיתים מתחייב יחס שונה לקבוצה מסוימת כדי ליצור תנאי שוויון מהותי למי שמלכתחילה באופן בלתי ענייני ומסיבות שונות נפגעה זכותו לשוויון".

32. דבריה של כבי' השופטת ד. בייניש (כתוארה אז) יפים ומתיישבים עם מטרתו של חוק השוויון, ע"פ סעיף 2 לחוק :

"חוק זה מטרתו להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיזת ובכבוד, חוך מיצוי מלוא יכולתו"

33. ב-תצ (י-ס) 9177-07 ראובן ברון נ' "אגד" אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ הותקבלה החלטה לאשר תובענה כייצוגית, בעניין הנגשתם של אוטובוסים ללקויי ראייה. נקבע, כי החובה להתקין את מערכת הכריזה, משמעה גם החובה להפעילה. הטעם לכך הוא תכלית דיני ההגשה, שמירת כבוד האדם, וקידום שוויון עם הבריאים בגופם. על כן, נקבע כי אגד הפרה את חובתה להפעלת מערכת הכריזה שהתקינה באוטובוסיה, ושלא יצאה חובתה רק ע"י התקנתה, ללא ההפעלה.

34. וכן, בבגץ 7081/93 שחר בוצר נ' מועצה מקומית "מכבים-רעות", נ (1) 019 (להלן: "פרשת בוצר") נפסק ע"י הנשיא ברק, לעניין חובת ההנגשה לבעלי מוגבלות, כי תכלית חוקי התכנון והבניה היא בין היתר שילובם של בעלי מוגבלות בחברה. החובה אמנם עולה כסף, אך החברה האמונה על כבוד האדם וחירותו, מוכנה לשלם את מחיר זה. להלן הציטוט (ההדגשות לא במקור) :

"10. הבטחת שוויון ההזדמנויות לנכה עולה כסף. חברה האמונה על ברכי כבוד האדם, החירות והשוויון מוכנה לשלם את המחיר הנדרש. עם זאת, היא מודעת ליכולתה. נדרש ומתקבל איזון בין הצרכים והאפשרויות. איזון זה משתקף בהוראות החוק המבחין בין מבנים ישנים למבנים חדשים, וקובע את הדרישות המינימאליות שיש לקיימן כדי להבטיח שוויון ונגישות חוך עצמאות לנכה."

35. בעניין בוצר, דובר על הנגשת בית ספר ישן. קל וחומר במקרה זה, בו מדובר על בניין חדש, מעלית חדשה קיימת ועומדת על תילה, תוכנית המותאמת לנגישות לבעלי מוגבלות, אך המשיבה משיקולים תקציביים קרים במיוחד מסרבת לאפשר לבעלי המוגבלות נגישות כמו לכלל האוכלוסייה.

36. סעיף 19 ו (ד) לחוק השוויון קובע כי אין באותו סימן כדי לבצע התאמת נגישות. במקרה זה אין כל צורך לבצע שום התאמת נגישות. ההתאמה כבר בוצעה, המעלית עומדת במקומה, כל שנותר הוא להפעילה.

פיצוי ללא הוכחת נזק

37. סעיף 19 נא לחוק קובע כך :

19א. (א) מעשה או מחדל בניגוד להוראה לפי פרק זה, פרק ה' או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה הוא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנויקין [נוסח חדש], יחולו עליו, בכפוף להוראות סעיף זה.

(ב) בית משפט רשאי לפסוק בשל עוולה לפי סעיף קמ"א) פיצויים בסכום שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, בלא הוכחת נזק, בשל עוולה -

(1) בניגוד להוראות סעיף 19 לדבות סעיף 19 ללה, ואולם לענין סעיף קמ"א) (3) של סעיף 19 ללה, רק אם לא הומל על הנתבע קנס כקבוע בסעיף הקמ"א האמור;

38. המבקש טוען, כי ללא ספק המשיבה הפרה את החובה החקוקה בסעיף 19. לפיכך מבקש המבקש מבית המשפט הנכבד לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק.

39. השיקולים לקביעת גובה הפיצוי: ע"פ סעיף 19 נא ביהמ"ש רשאי לפסוק פיצוי עד הסכום המקסימאלי ללא הוכחת נזק, ולפי סעיף 19 נא (ה) רשאי להתחשב בשיקולים הבאים (ההדגשות לא במקור):

"במספר התביעות שהוגשו נגד הנתבע, בסוג השירות או המקום, בהיקף פעילותו לדבות היקף האוכלוסייה הנדרשת לשירות או למקום, במיב ועלות התאמת הנגישות, במועד בניית המקום, בקיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים לביצוע התאמת הנגישות ובהיקף מחזור ההכנסות או שיעור הרווח של מי שאחראי לביצוע התאמת הנגישות על פי הוראות פרק זה".

40. שיקולים אלה לדעת המבקש, כולם כאחד, מאפשרים לקבוע פיצוי גבוה :

41. מבחינת סוג השירות או המקום : בענייננו, מדובר במקום המשמש את כלל האזרחים, והוא פניה של המדינה ורשויותיה כלפי האזרח. מדובר במקום בו הצדק אמור להיראות ולהיעשות. על שום כך, חלה חובה גבוהה אף יותר לשמירת על אי הפליה של בעלי מוגבלות.

42. מבחינת היקף הפעילות, לרבות היקף האוכלוסייה הנדרשת לשירות: השירותים הניתנים בהיכל בתי המשפט הינם ברמה כלל ארצית ולכל האוכלוסייה. אוכלוסיות בעלי מוגבלות במדינת ישראל היא גדולה. על כן, קיימת חשיבות מרובה לכך שמקרים כגון אלה לא ישנו לא כלפי המבקש ולא כלפי בעלי מוגבלות אחרים. יחד עם זאת, מדובר בשירותים שלא כל אדם מן היישוב נדרש להם ובתדירות שאינה גבוהה.

43. טיב ועלות התאמת הנגישות: בעניינו המקרה חמור במיוחד. לא נדרשת כל התאמת נגישות, אלא כל שנדרש הוא הפעלת מערכת קיימת ע"י לחיצת כפתור. כמו כן, הדעת נותנת כי מקום שהתחייב ראש העיר להפעלת המעלית, תעמוד המשיבה בהתחייבות העומד בראשה.

44. מועד בניית המקום: השיקול להתחשבות במועד בניית המקום נובע מהעובדה, שבעבר בניית מבנים חדשים לא לוותה בהתאמתם לנגישות בעלי מוגבלות, ואילו כיום דרישות התכנון והבניה הינן קפדניות לטובת התאמת מבנים חדשים לנגישות בעלי מוגבלות. אין ספק, שעבור מבנה בן המאה ה-21, שתוכנן ונבנה לטובת בעלי מוגבלות, אך בפועל מפלה בנגישות בין אדם נכה לאדם שאינו נכה, חבה המשיבה חובת פיצוי מוגברת.

45. כה אמר אריסטו: "כך למדתי מהפילוסופיה: מה שאני עושה בלי להיות מצווה לכך, אחרים עושים מפחד החוק". בידי ביחמ"ש הנכבד הכלי והאפשרות לשים קץ למעשי הפליית הנכים, מבחינת יראו וייראו, ע"י פסיקת הפיצויים למבקש.

שיערוך גובה הפיצוי

46. ע"פ סעיף 19 נא (ו) לחוק השוויון, גובה הפיצוי החקוק בסעיף זה יעודכן לפי שיעור עליית המדד בכל שנה, ממדד פברואר 2005 ועד המדד שקדם לחודש העדכון. סכום זה עומד לפי שעה על 60,069.09 ₪.

47. למרות זאת, המבקש מעמיד את סכום הפיצוי המבוקש עבורו על 20,000 ₪ מאחר שהמדובר בשירותים שהמבקש אינו נדרש להם בתדירות יום יומית ובשל העובדה כי מוגשת בזאת בקשה להכרה כתובענה ייצוגית וההשלכה על תקציב המשיבה.

צו עשה להפעלת המעלית

48. בית משפט נכבד זה מתבקש להורות למשיבה להפעיל את המעלית באופן שוטף לאלתר, ובכך להפסיק את ההפליה הבוטה בנגישות מערכת בתי המשפט לבעלי המוגבלות בניידות.

נימוקי הבקשה לאישור התובענה הייצוגית:

המבקש מבסס את הבקשה לאישור תביעתו כתובענה ייצוגית, על פי חוק תובענות ייצוגיות ועל פי התנאים הקבועים בתקנות התובענות הייצוגיות, תש"ע - 2010. להלן יפורטו התנאים המקדמיים להתאמת התובענה לשמש כתובענה ייצוגית.

הסמכות

49. לבית משפט נכבד זה נתונה הסמכות העניינית לדון בתביעה זו, מתוקף סמכותו השיורית ע"פ סעיף 40 (1) לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984, שעניינה תביעה אזרחית בסכום כולל שעולה על 2,500,000 ₪, וכן לפי הוראות סעיף 5 (ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, לענין סכום התביעה הכולל בתובענה ייצוגית.

50. הסמכות המקומית מוקנית לבית משפט נכבד זה לאור מקום מושבה של המשיבה.

סוג התובענה – פיצוי ללא הוכחת נזק וצו עשה להפעלת המעלית

51. סעיף 3(א) לחוק קובע: "לא תוגש תובענה אלא בתובענה כמפורט בתוספת השניה". סעיף 9 (1) לתוספת השניה לחוק קובע כי אחת התביעות שניתן לבקש בגין אישור לתובענה ייצוגית היא: "תביעה בעילה לפי פרקים ד', ה' או ה' 1 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות".

סמכות בעל דין להגיש בקשה לאישור התובענה

52. המבקש נכלל במסגרת סעיף 4(א) לחוק כאדם שיש לו עילה בתביעה המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם.

53. כאמור לעיל המבקש הראה, כי לכאורה נגרם לו נזק כתוצאה מהתנהלות המשיבה כנדרש בסעיף 4(ב)(1) לחוק.

הגדרת הקבוצה

54. המבקש מבקש לייצג במסגרת התובענה את כלל בעלי המוגבלות בניידות (שאינם משתמשים באמצעי עזר חשמליים), אשר הגיעו להיכל המשפט בחיפה (בקרת הממשלה) באמצעות תחבורה ציבורית ממועד הקמתו.

גודלה של הקבוצה מצדיק הגשת התובענה כתובענה ייצוגית

55. ע"פ המידע המפורסם באתר הביטוח הלאומי, בחיפה חיים כיום אלפי מקבלי קצבת נכות כללית, שירותים מיוחדים לנכים, ילדים נכים, מקבלי קצבאות ניידות וסיעוד. מבחינה מעשית אין כל סיכוי סביר שתברי הקבוצה יוכלו להתאגד ולנהל ביחד תובענה משפטית. הטעם להגשת תובענה ייצוגית הינה לאפשר לתבוע בשם כל

הנפגעים שסכום תביעתם הפרטני נמוך יחסית ובשל כך סביר שיימנעו מהגשת התובענה הפרטית בשל ההוצאות הכרוכות בכך.

העתק המידע המפורסם באתר הביטוח הלאומי והמעודכן לשנת 2012 מצ"ב **נספח 9**.

הסעדים המבוקשים לכלל חברי הקבוצה

56. **צו עשה להפעלת המעלית**: בית משפט נכבד זה מתבקש להורות למשיבה להפעיל את המעלית באופן שוטף לאלתר, ובכך להפסיק את ההפליה הבוטה בנגישות מערכת בתי המשפט לבעלי המוגבלות בניידות.

57. **סעד פיצוי ללא הוכחת נזק**: ע"פ המידע המפורסם באתר המוסד לביטוח לאומי, בחיפה 1,445 מקבלי קצבת ניידות, 9,220 מקבלי קצבת נכות כללית, 6,688 מקבלי קצבת סיעוד, ו-1,389 מקבלי קצבת שירותים מיוחדים.

58. היות ותנאי קבלת הקצבאות בד"כ אינם מאפשרים קבלה חופפת של קצבאות, רק חלק קטן ממקבלי הקצבאות מקבלים קצבה חופפת. כמו כן, הערכה זהירה היא שכ-20% מתוכם זקוקים לשירותי מערכת בתי המשפט. בנוסף, להיכל המשפט מגיעים בעלי מוגבלות לא רק מהעיר עצמה אלא גם מהסביבה ואף מכל הארץ. בשל האמור, הערכה זהירה ביותר היא שלפחות 500 בעלי מוגבלות בניידות הופלו לרעה על רקע מוגבלותם בגישה להיכל המשפט בחיפה.

59. על כן, הערכת הנזק לכלל חברי הקבוצה, היא $20,000 * 500 = 10,000,000$ ₪.

60. לחלופין, יתבקש בית משפט הנכבד להורות למשיבה לפצות את חברי הקבוצה בדרך אחרת לטובת כלל הקבוצה.

התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה, העדיפה וההוגנת להכרעה במחלוקת:

61. לרוב המוחלט של חברי הקבוצה אין כל חלופה משפטית מעשית לתבוע את זכויותיו מלבד הדרך של התובענה הייצוגית, בין היתר, משום חוסר כדאיות כלכלית, משום שעלות עו"ד ו/או הוצאות המשפט עשויות לעלות באופן ניכר על גובה סכום התובענה האישית, וכן חוסר היכולת לאגד את כל חברי הקבוצה לתביעת השבה שאינה תובענה ייצוגית.

62. יתרה מזו, השאלה המרכזית והעיקרית בתיק זה היא השאלה המשפטית, כלומר השאלה האם מפלה המשיבה את בעלי המוגבלות בניידות הבאים אל מתחם בתי המשפט בתחומה המוניציפאלי כנדרש ע"פ חוק השוויון. שאלה זו משותפת לכל חברי הקבוצה.

התובענה הוגשה בתום לב וקיים יסוד סביר להניח שהמבקש מייצג בדרך הולמת

את עניני הקבוצה

63. המבקש הגיש תובענה זו בתום לב ומתוך כוונה לזכות בתובענה. המבקש הינו פעיל חברתי, בין היתר מארגן קבוצות היכרויות לנכים, הרצאות בנושא מיצוי זכויות, מאגד בקבוצה חברתית בפייסבוק מאות נכים מרחבי הארץ, ומחווה מוקד למתן סיוע ומידע בתחום של מיצוי זכויות בנושא מוגבלויות.

64. ב"כ המבקש הינו משרד עו"ד ותיק ובעל מוניטין בתחום המיסוי בכלל ובתחום המיסוי המוניציפלי בפרט. משרד זה ערך מחקר עובדתי ומשפטי בנושא התובענה.

65. משרד זה ייצג (ומייצג) מאות גופים בתחום המיסוי המוניציפאלי וביניהם מהגדולים ביותר במשק, בתביעות בשוויי כספי משמעותי. לפיכך למשרד זה יש את היכולת והמשאבים לייצג בדרך הולמת גם את כלל חברי הקבוצה.

66. למשרד ב"כ המבקש המומחיות וניסיון גם בתחום התובענות הייצוגיות. משרד עו"ד זה הגיש, מספר ניכר של תובענות ייצוגיות כנגד רשויות מקומיות מכוח תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 שחלקן אושרו לפני פס"ד רע"א 3126/00 מדינת ישראל נ. א.ש.ת. ניהול פרויקטים וכוח אדם בע"מ פ"ד נו(3) 220.

67. מאז כניסתו לתוקף של חוק תובענות ייצוגיות, הגיש משרד ב"כ המבקש בקשות רבות להכיר בתובענות כייצוגיות אשר לגבי חלק מהן המשיבה באותו עניין הודתה בתגובתה לבית המשפט, כי שגתה וביקשה לחסות בצל הגנתו של סעיף 9 (ב) לחוק. בחלק מהתובענות הושגה פשרה וחלקן עוד מתנהלות בפני בית המשפט. להלן פירוט בהתייחס לחלק מתובענות ייצוגיות בהן טיפל המשרד:

67.1. תמ 111-09 משה גנץ נ' עיריית לוד (ניתן ביום 01.12.10) - מדובר בתובענה כנגד עיריית לוד אשר שינתה את שיטת החישוב/מדידה לצורך חיוב הארנונה ע"י הוספת שטחים משותפים.

67.2. תמ 303-08 משה כהן נ' עיריית בית שמש - מדובר בתובענה בה עיריית בית שמש חרגה מחוקי ההקפאה בכך שהוסיפה את תוספת הארנונה, שאושרה לה באופן חריג ונקודתי לשנת הכספים 2004 בלבד, לבסיס המס ובכך הגדילה המשיבה את חיובי הארנונה באופן בלתי חוקי. בתיק זה הושג הסכם פשרה (טרם אושר ע"י בית המשפט הנכבד).

67.3. תמ 111-08 קובי זמיר נ' עיריית רמלה (ניתן ביום 06.01.09) בה עיריית רמלה חרגה מחוקי ההקפאה בכך שהוסיפה תוספת ארנונה לבסיס המס. בעקבות התובענה עיריית רמלה הודיעה על חדילת הגבייה לפי סעיף 9(ב) לחוק.

- 67.4. תמ 102-08 **גנץ נ' עיריית באר שבע** (28.11.2008) מדובר בתובענה על הצמדה שלא כדין של תשלומי הארנונה המשולמים במסגרת הסדר תשלומים ע"פ חוק הריבית. בעקבות התובענה ניתנה הודעה עפ"י סעיף 9(ב) לחוק על חדילת גביית היתר.
- 67.5. תמ 103-08 **אמיר מאור נ' עיריית אילת**. תובענה על השבת כספים כתוצאה מהצמדת תשלומי הארנונה ע"פ הסדר תשלומים שלא כדין. המשיבה בתיק זה מסרה הודעה בהתאם לסעיף 9 ב לחוק.
- 67.6. ת"מ 148/07 **פלד נגד עיריית רחובות** (10.10.10) תובענה בנוגע לאי חוקיות תעריפי הארנונה. בתיק זה הושג הסכם פשרה.
- 67.7. ת"צ 38109-01-10 **יעקב פלד נ' עיריית הוד השרון** (פורסם בנבו). אושרה בקשה להכיר בתובענה בנושא היטל תיעול כבתביעה ייצוגית.
- 67.8. ת"צ 9754-04-11 **בוהק חברה לציפוי בע"מ נ' עיריית חולון** (28.09.2011). תובענה לאי חוקיות תעריפי הארנונה. בית המשפט קיבל הודעה על חדילה מגבייה שמסרה המשיבה בהתאם לסעיף 9 (ב) לחוק⁴.
- 67.9. ת"צ 54150-02-11 **רחל ועודד חדד נגד עיריית נס ציונה** (8.09.2011). תובענה בנוגע לאי חוקיות חיוב שטחים משותפים בארנונה. המשיבה מסרה הודעה על חדילת מגבייה בהתאם לסעיף 9 (ב) לחוק⁵.
- 67.10. ת"צ 30563-03-11 **יובל שוקר נגד עיריית רעננה** (6.10.11). המשיבה מסרה הודעה על חדילה מגבייה כאמור בסעיף 9 ב לחוק.
- 67.11. ת"צ (ח"י) 34527-05-11 **אלברט הרוש נגד עיריית כרמיאל**. תובענה בנוגע לאי חוקיות גביית היטל שמירה. ביום 30.10.2011 מסרה המשיבה הודעה בדבר חדילה מגבייה ע"פ סעיף 9 (ב) לחוק.
- 67.12. ת"מ 106/09 (נצ') **יצחק כחלון נגד עיריית צפת** – חיובי ארנונה שנגבו בניגוד לחוקי ההקפאה. בתיק זה הושג הסכם פשרה ופורסם ע"פ החלטת בית המשפט הנכבד.
- 67.13. ת"צ 36544-12-11 **יצחק בדאשי נ' עיריית ירושלים**. המשיבה מסרה הודעה על חדילה מגבייה כאמור בסעיף 9 (ב) לחוק.
- 67.14. ת"צ 30049-11-11 **אודליה לוי נ' עיריית ירושלים**. המשיבה מסרה הודעה על חדילה מגבייה כאמור בסעיף 9 (ב) לחוק.

⁴ המבקשת בעניין זה המיוצגת ע"י ב"כ המבקש בענייננו, הגישה ערעור על קביעת בית המשפט כי עיריית חולון רשאית לחסות בצל ההגנה והקבועה בסעיף 9 (ב) לחוק (עמ"נ 7406/11)

⁵ בית המשפט לא קיבל את הודעת המשיבה בעניין זה ועל כך הגישה המשיבה ערעור בר"מ (6824/11)

סיכויי הצלחת התובענה

68. המבקש סבור, כי סיכויי ההצלחה במקרה זה טובים במיוחד כיוון שברור הוא שהמשיבה מפלה את בעלי המוגבלות. למשיבה אין סמכות להתעלם מהוראות חוק השוויון האוסרות עליה להפלות את בעלי המוגבלות.

פיצוי מיוחד למבקש

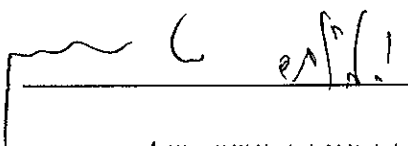
69. בהתאם לסעיף 22 לחוק יתבקש בית המשפט הנכבד לפסוק למבקש גמול מיוחד, ובין היתר בהתחשב בכך שהתובענה משותפת לציבור רחב ואמורה להגן על ציבור זה מפני התנהלות לא חוקית של הרשות המקומית החבה כלפיהם בחובת הגינות מוגברת, ובהתחשב בכך כי למרות סכום התובענה הנמוך בחר המבקש לפעול לטובת כלל הציבור.

שכ"ט עו"ד

70. בהתאם לסעיף 23 לחוק, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע שכ"ט לעוה"ד המייצגים את המבקש לפי שיקול דעתו של בית המשפט הנכבד.

71. בקשה זו נתמכת בתצהיר המבקש, מר מאיר קלור.

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את התובענה כייצוגית ולחייב את המשיבה בהוצאות בקשה זו לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ כחוק.

יצחק מיוחס, עו"ד; יעל דיין, עו"ד

ב"כ המבקש